

GONIEC NADWISŁAŃSKI

WYDANIE PORANNE

GŁOS POMORSKI

PISMO CODZIENNE POSWĘCONE SPRAWOM STANU ŚREDNIEGO.

Redakcja i administracja w Grudziądzu, ul. Mickiewicza 5. Telefon 59. — Telefon redakcji w nocny nr. 311 i 312. — Konto czekowe P. K. O. Poznań nr. 20747
Reprezentacja Gońca Nadwiślańskiego w Toruniu: Ul. Św. Ducha nr. 13. Telefon 56. — Reprezentacja redakcji w Poznaniu: Ul. Kanta'ya nr. 1. Telefon 14-78

Nr. 44.

GRUDZIĄDZ — TORUŃ, czwartek, dnia 23 lutego 1928 r.

Rok IV.

Kto pragnie rozwoju warsztatów pracy, **30** Katolickiej Unji
kto pragnie rozkwitu miast, ten głosuje na listę nr. **30** Ziem Zachodnich

Wielkie zebranie przedwyborcze Katolickiej Unji Ziem Zachodnich

odbędzie się w czwartek, dnia 23-go lutego 1928 roku
o godz. 7.³⁰ wiecz. w sali „Tivoli“ przy ul. Lipowej.

Przemawiać będą czołowi kandydaci Katolickiej Unji Ziem Zachodnich.

Legitymacje wstępu otrzymać można w sekretarjacie przy ul. Mickiewicza 8
oraz w sekretarjacie powiat. Ch. Zw. (Rynek).

Będącym w posiadaniu legitymacji oraz mogącym się wykazać pisemnem
zaproszeniem wstęp na salę jest dozwolony.

Przed odpowiedzią litewską na notę polską.

Konferencja przywódców opozycji w Berlinie.

Berlin, 21. 2. Jutro rano przybywa tu grupa przywódców opozycji litewskiej, by odbyć naradę z dr. Bistrasem, przywódcą chrześcijańskiej demokracji, który zbiegł w swoim czasie z Litwy przed prześladowaniami Waldemarasa. Przybywają mianowicie burmistrz miasta Kowna Wilejszys, b. minister finansów Karwialis i b. leader chrześcijańskiej demokracji Krupowiczius.

Na konferencji sprecyzowane ma zostać dokładnie stanowisko opozycji wobec taktyki Waldemarasa w kwestji stosunku do Polski. Opozycja stoi na stanowisku, że opracowywana obecnie w Kownie odpowiedź Waldemarasa na ostatnią notę polską, będzie doniosłym w następstwie krokiem politycznym, obchodzącym cały kraj.

Odpowiedź ta ma w najbliższych dniach odejść do Warszawy.

Uroczyste otwarcie filji Banku Gospodarstwa Kraj. w stolicy ziemi Kujawskiej.

Włocławek, 21. 2. (PAT.) Dziś w południe odbyło się tu otwarcie oddziału Banku Gospodarstwa Krajowego. Na uroczystość tę przybyli z Warszawy, p. minister skarbu Czechowicz z dyrektorem departamentu przydziałnego Starzyńskim, wojewoda Twardo, prezes B. G. K. gen. Górecki, naczelny dyrektor B. G. K. Korwin-Szymanowski i naczelnik wydziału personalnego Borysz.

Pociąg wiozący gości przybył do Włocławka o godz. 12 w południe. Wprost z dworca p. min. Czechowicz udał się do gmachu Gimnazjum Ziemi Kujawskiej, gdzie na zaproszenie bezpartyjnego bloku współpracy z Rządem wygłosił odczyt p. t. „Sytuacja gospodarcza Polski w dobie obecnej“.

Na odczycie reprezentowane były licznie

wszystkie warstwy społeczeństwa. Oprócz przedstawicieli miejscowej ludności przybyli z okręgu powiatowego liczni delegaci drobnego rolnictwa. Po wygłoszeniu odczytu, p. min. Czechowicz udał się wraz z otoczeniem do nowego gmachu oddziału B. G. K. przy ul. Zabiej, gdzie wziął udział w uroczystości.

Aktu poświęcenia dokonał J. E. ksiądz biskup Owczarek, poczem dyrektor B. G. K. wygłosił przemówienie w którym podkreślił znaczenie nowej państwowej instytucji kredytowej, jaką jest nowoutworzony oddział B. G. K. dla rozwoju rolnictwa i przemysłu ziemi kujawskiej. Po obiedzie, którym podejmowała p. ministra dyrekcja oddziału B. G. K., p. minister Czechowicz o godz. 4.30 udał się w drogę powrotną do Warszawy.

Konferencja min. Stresemanna z min. Titulescu na Rivierze.

Berlin, 21. 2. (PAT.) „Vosische Zeitung“ donosi z Paryża, że w ciągu dnia dzisiejszego odbyło się na Rivierze drugie spotkanie min. spraw zagranicznych Stresemanna z rumuńskim min. spraw zagran. Titulescu. Opuszczając mieszkanie niemieckiego min. spraw zagran. — niemiecki min. oświadczył, że rozmowy miały przebieg niezwykle serdeczny i przyjazny. Obaj ministrowie przedyskutowali

wszystkie kwestje dotyczące stanowiska rumuńsko-niemieckiego. Po obecnych rozmowach nastąpiła dalsza wymiana zdań w związku z zamierzonym pobytem min. Titulescu w Berlinie.

Rozmowy te doprowadzą prawdopodobnie w Berlinie do zawarcia ostatecznych umów w rozmaitych kwestjach.

HERBATA PERŁOWA
AROMATYCZNA, MOCNA I WYDAJNA.
WSZECHŚWIATOWA FIRMA, ISTNIEJĄCA OD ROKU 1787.

Sami o sobie.

Wybory są okresem niezwykle niebezpiecznym dla organizmu każdego narodu, nawet pod względem rozwoju społecznego, stojącego na wyższym szczeblu, niż to da się obserwować u nas.

Wybory to kryzys, który każde państwo demokratyczne w pewnym okresie czasu przejść musi. Zależnie tedy od przebiegu tego kryzysu mamy takie lub inne oblicze polityczne kraju.

Okres, w którym naród cały ma wyrazić swą suwerenną wolę, jest niezmiernie ważny, bowiem cały naród bierze odpowiedzialność za rządy, cały naród ma się wypowiedzieć czego pragnie i do czego zdąża.

Utarła się w pojęciu ogółu pewna beztróskliwa świadomość, że to rząd rządzi i on jest za wszystko odpowiedzialny. Tymczasem sprawa przedstawia się zgoła inaczej. Każdy rząd jest pełnomocnikiem swego narodu, a Sejm tym aparatem kontrolującym, który wybieramy wolą ludu w jego imieniu spełnia funkcje nadzorcze.

Ta beztróskliwość ogółu, ten brak odwagi do wzięcia odpowiedzialności przez ogół za całokształt spraw państwowych jest nadwyraz szkodliwy. Wystarczy pójść na pierwszy lepszy wiec, aby usłyszeć zdania wysoce krytyczne i potępiające Sejm ubiegły. Nikt nie myśli go bronić, nie jest to nawet potrzebne, bo aż nadto zdajemy sobie sprawę z wartości naszego ubiegłego parlamentu, ale czyż godzi się winę zwać na kogo innego, gdy duża częśćka tej winy spoczywa w nas samych.

Nic nie wywołuje tyle narzekania ze strony przedstawicieli miast, a więc Stanu Średniego, jak kwestja nadmiernego obciążenia podatkowego. Narzekania te są całkiem słuszne, są one dyktowane goryczą, niezmiernie ciężkimi warunkami życia. Wszystko to jest prawda. Ale również jest prawda, że to nie tylko Sejm obciążył Stan Średni tak nadmiernymi świadczeniami. Stan Średni sam sobie nałożył jarzmo na szyję, bo nie umiał zorganizować się przy przeszłych wyborach tak dalece, aby sobie zapewnić reprezentację u góry. Mieszczanstwa polskie poszło na lep demagogicznych hasel tak sprytnie i umiejętnie, — trzeba to przyznać, — rzucanych przez pewien obóz, który chciał wziąć monopol na wszechstanowość. — Stan Średni powierzył swe interesy tej partii, która dowiodła w czasie ubiegłej kadencji Sejmowej, jak się troszczyli o urzędnika, o rzemieślnika, o kupca itd.

Obóz ten zawiódł pokładane w nim przez mieszczanstwo nadzieje i dlatego stara się teraz przybrać inną postać. Dawny obóz ósemkowy stał się dziś obozem dwóch tuzinów, t. j. 24-ki.

Na froncie przedwyborczym.

Pomorze pod sztandarem Katolickiej Unji Ziem Zach.

Warlubie.

W niedzielę, dnia 19 bm. zaraz po nabożeństwie odbył się w naszej wiosce na sali p. Nürnberga wielki wiec przedwyborczy Katolickiej Unji Ziem Zachodnich, na który przybyło przeszło 800 parafjan. Wiec zagalil i przewodniczył p. Rządowski, który dobrał sobie prezydjum.

Około dwugodzinny treściwy referat wygłosił b. poseł Nowicki o celach, zadaniach i programie Kat. Unji Ziem Zachodnich.

Endecja drwi i szydzi z urzędników.

Wielki wiec Stanu Średniego w Poznaniu. — Nieudany występ bojówki endeckiej

W dniu 19 bm. odbył się w Poznaniu zapowiadany wiec Katolicko-Narodowej Unji Stanu Średniego w kinie „Apollo”. Wiec zagalil prezes Komitetu Wyborczego na miasto Poznań p. Boil.

Pierwszy referat o obecnej sytuacji politycznej i koniecznościach, które spowodowały powstanie Katolickiej Unji Ziem Zachodnich, wygłosił prezes Katolicko-Narodowej Unji Gospodarczej Stanu Średniego p. K. Chmielewski.

Referat drugi o położeniu szerokich rzesz urzędniczych, wygłosił prezes Głównego Komitetu Wyborczego Urzędników Państwowych, Samorządowych i Komunalnych inż. Leszczyński.

Wiec zgromadził niezwykle liczna rzesza uczestników, którzy wypełnili obszerną salę kina „Apollo”. Oczywiście nie obešlo się bez bojówki endeckiej, która tym razem licząca około 30 osób pod wodzą „samego” p. Romana Leitgebera, usiłowała za wszelką cenę zakłócić spokój i opanować salę.

Występy endeckich bojówkarzy spotkały się z należytą odprawą ze strony prezydium.

W dyskusji zabierali głos pp. Kempinowski, Pacer Józef Toms, Glaza, Antoni Kozłowski, Laskowski, Tomasz Spychalski, Leon Wysocki i in. Mimo, że niektórzy mówcy biali nad unieważnieniem małych (parafjalnych) list wyborczych, nikt nie popierał innej listy, aniżeli nr. 30.

Wiec zakończono w podniosłym nastroju odśpiewaniem hymnu narodowego.

Gdy zaś endecka bojówka na dany znak przez przewodników podniosła na sali wrzawę, prezydium pragnąc uspokoić rozkrzyczanych, zaintonowało Rotę Konopnickiej, poczem w dalszym ciągu poprowadzono obrady. Bojówka endecka zdetonowana nieprzewidzianym obrotem rzeczy, na pewien przeciąg czasu uspokoiła się, poczem znowu starała się wprowadzić na salę tumult. I znowu wśród bojówkarzy endeckich zauważyć można było zmobilizowanych akademików-korporantów, którzy przybyli na wiec z kijami w rękę, zgóry przygotowani i zdecydowani na wywołanie burdy.

Ku zmartwieniu endeckiej bojówki sala wypełniona uczestnikami wiecu, zachowała się z całą godnością i powagą, nie reagując na prowokatorskie występy bojówki endeckiej.

Znamienne jest i godne podkreślenia, że gdy prezes Głównego Komitetu Urzędników przemawiał na temat nędzy urzędniczej, wówczas endecy zaczęli śmiać się i pozwalać sobie na drwiny i kiepskie dowcipy, skierowane pod adresem sfer urzędniczych.

Wiec został zakończony odśpiewaniem przez zebranych „Boże coś Polskę”.

Dobro i byt kolejarzy znajduje się na liście nr. 30.

Odezwa do wszystkich pracowników kolejowych w obrębie D. K. P. Gdańsk.

KOLEDZY! W przededniu wyborów do Sejmu, mającego w pierwszej linii stanąć przed zadaniem naprawy ustroju Państwa i dalszego rozwoju życia gospodarczego kraju, z którym tak silnie związany jest nasz byt i nasza przyszłość — w tej przelomowej chwili, kiedy skłócone między sobą, przeżarte partyjniactwem i politykierstwem związki zawodowe toczą cichą, lecz nie mniej zaciętą walkę nie o nasze wspólne interesy społeczne i ekonomiczne, lecz o zaspokojenie swych partyjnych ambicji i interesów, — wzywamy Was poraz wtóry do stworzenia jednego wspólnego frontu wszystkich bez wyjątku ludzi pracy w kolejnictwie, zdolnego twardo stanąć w obronie interesów gospodarczych pracowników kolejowego i zapewnić mu czynny udział w życiu społecznym i politycznym oraz wpływ na rządy Państwa i jego ustawodawstwo socjalne nie przez partje, lecz bezpośrednio.

KOLEDZY! Do wspólnych celów dochodzi się najpewniej i najszybciej tylko jedną drogą. Jeżeli my nie osiągnęliśmy dotąd naszego celu, jeżeli dotąd skazani jesteśmy na niedostatek i nędzę, jeżeli dotąd stoimy bezsilni i mimo, że stanowimy prawie 200 tysięczną armję, nie zdobyliśmy nawet ustawowych gwarancji trwałości pracy i zabezpieczenia jutra, to tylko zawdzięczać musimy naszemu rozproszkowaniu się po związkach partyjnych, które nie uznawały jednej drogi do celu, lecz każdy z nich wybierał inną i głosił, że jego droga najlepsza, bo wskazała mu ją takie lub inne stronnictwo.

A tymczasem nieublagana rzeczywistość otwierała nam oczy. Pięć lat rządów, sprawowanych przez jednostki, będące ślepiem narzędziem poszczególnych partyj politycznych, przyniosły krajowi w rezultacie nieomal całkowite załamanie gospodareze i ruine samodzielnych warsztatów pracy. Była to polityka, prowadzona od wypadku do wypadku, która każdy minister stosownie do partji, z której wychodził, prowadził innemi drogami. Tego rodzaju rządami kraj nasz dopro-

wadzony został do wycieńczenia gospodarezego a jednocześnie — dzięki temu, że rządy zmieniały się nieomal co miesiąc, że na 444 posłów każdy chciał zostać ministrem, by obalać lub tworzyć nowy rząd — osłabił także pod względem państwowym. Przez 7 lat grasowało w Polsce najgorsze partyjniactwo. Partja była wszystkim, a przewoźcy jej kierowali nawet głową Państwa. Nigdy nie było zdecydowanej większości — a wszelkie ustawy, jakie mamy obecnie, uchwalono po wielu przetargach, intrygach i partyjnym zgiełku.

A cóż dały partje idącym za nimi związkom kolejowym? N. P. R. miał — jak powszechnie mówiono — swego ministra kolei, który zgodził się na procentowe obniżki kolejarzom i skracał dni pracy w warsztatach, by osiągnąć redukcję poborów.

Prawica Z. L. N. miała ministra skarbu. Zdziechowski, który był najgorliwszym propagatorem i wykonawcą obcięcia poborów pracowników państwowych w czasie istnienia gabinetu koalicyjnego.

A kiedy przyprowadzeni do ostatnich granic nędzy materialnej wyciągnęliśmy nasze rozpaczliwe położenie stronnictwom politycznym, które wzmacnialiśmy naszymi głosami, z żądaniem pomocy, jaką dały nam odpowiedzi?

Oto — „na posiedzeniu Komisji Budżetowej w dyskusji nad prowizorjum, kiedy poruszona była kwestja uregulowania poborów urzędników państwowych, referent prowizorjum p. poseł Michalski (Ch. N.) oświadczył się przeciwko podwyższeniu poborów o 30 proc., gdy to podwyższyłoby rocznie wydatki skarbu państwa o 158 milionów złotych.

W dyskusji poseł Kwiatkowski (Ch. D.) wypowiedział pogląd, że w kwestji poborów urzędniczych najlepszym rozwiązaniem sprawy było, by dalsze zmniejszenie ilości pracowników i wtedy można byłoby pozostałym podwyższyć odpowiednio płace.

Zaś poseł p. Byrka (Piast) oświadczył, że jest przeciwny podwyższeniu poborów o 30%,

bo to spowoduje wzrost drożyzny, inflację i upadek równowagi budżetowej (Dz. Bydg. z 15. 12. 1926 r. Nr. 288.)

Czyż wobec takiego stanu rzeczy możemy dziś bezkrytycznie podążać za naszymi „zawodowymi” związkami i stanąć po stronie stronnictw, które w tak smutny sposób zapisały się w naszej pamięci? Czyż dziś nie widzimy jasno, do czego te stronnictwa dążą, gdy starają się przez Związki zwabić nas znowu obietnami i frazesami aby nas użyć dla zdemontowania swej siły w walce o wpływ w rządzie i korzyści partyjne?

Koledzy! Nowo wybrany Sejm stanie — jak już wspomnieliśmy — przed zadaniem naprawy ustroju Państwa i dalszego rozwoju życia gospodarczego. Ponieważ urzeczywistnienie tych konieczności bez współdziałania z Rządem jest niemożliwym. Musimy poprzeć Rząd. Dlaczego?...

Bo w wyniku 20-miesięcznych rządów z marszałkiem Piłsudskim na czele, nastąpiła wyraźna poprawa stanu gospodarczego Państwa i wzmocnienie mocarstwowego stanowiska Polski. Widzimy w tem urzeczywistnienie pierwszej części planu uzdrowienia gospodarczego, zakreślonego przez Rząd, po którym przyjsie musi realizacja drugiej części planu, a mianowicie poprawa bytu tych pracowników, którzy dla utrwalenia Państwa ponieśli największe ofiary.

Jako obywatele, którzy poświęcili dobra własnego dla dobra publicznego już kilkakrotnie przeszło do historii naszej odrodzonej Ojczyzny, protestujemy przeciw wyrzucaniu naszego programu przez wszelkie partje i stronnictwa, a w szczególności te, którym plaszczyk wysuwanych hasel katolickich i narodowych nie przeszkodził w milezaczem uznaniu listy komunistycznej. Nauczeni doświadczeniem, patrząc na dawne zniszczenia partyjne, organizujemy się sami z dala od wszelkiego warcholstwa partyjnego z temi warstwami względnie organizacjami społecznymi i gospodarczymi, które dobro państwowe przenoszą ponad korzyści i interesy partyjne i polityczne.

Chcemy silnego Rządu, chcemy zdrowej gospodarki w całym kraju, pragniemy, aby warsztaty pracy działały sprężyste i wzorowo, aby prywatna własność i wszelka inicjatywa znajdowała obronę ze strony władz państwa, a przedewszystkiem, aby sprawy gospodarcze i potrzeby wszystkich warstw w kraju cieszyły się zrozumieniem czynników rządowych. Nie chcemy socjalizacji Polski — nie chcemy, aby jedna klasa spychała drugą, aby w Polsce rządziła tylko jedna klasa — nie chcemy żadnego znieprawienia społecznego, ani wszechwładzy Sejmu, ani wszechwładzy partyj — lecz chcemy, aby Polska rozwijała się tak, jak pragnie rozwijać się cały naród na zasadach szczerze narodowych i katolickich. Demagogji, niezgodzie i partyjniactwu przeciwstawiamy pragniemy silną i zdrową budowę Państwa, którego podwaline stanowią ma praworządność i sprawiedliwość społeczną, poszanowanie władzy, zgoda i poświęcenie dla dobra Ojczyzny.

Razem z naszymi sojusznikami dążyć będziemy do wzmocnienia autorytetu Głowy Państwa i Władzy Wykonawczej, do zmiany Sejmowej ordynacji wyborczej, do reformy administracji państwowej jako źródła znacznych oszczędności, do przebudowy ustroju i systemu podatkowego oraz sprawiedliwego rozkładu podatków i danin, do przestrzegania 8-godzinnego dnia pracy, do załatwienia postulatów pracowniczych, a mianowicie: poprawy bytu przez ustawowe zagwarantowanie minimum egzystencji w najniższych grupach uposażeniowych, stosowania ustaw o ochronie pracy oraz dalszy rozwój ustawodawstwa społecznego, ustawowego unormowania praw i obowiązków kolejarzy, poprawy bytu emerytów, skutecznej walki z drożyzną i głodem mieszkaniowym, bezpłatnej pomocy lekarskiej, budowy sanatorjów i kolonji letnich dla dzieci, zawodowego szkolenia kolejarzy, energicznej walki z biurokracyzmem, pasywnictwem i protekcją na kolejach, premjowania wydatnej pracy i placenia za godziny nadliczbowe, ustawowe zagwarantowanie przedstawicielstwa kolejowych związków pracowniczych oraz ochronę pracowników przed represjami z tytułu przynależności do legalnie istniejących organizacji zawodowych, zanie-

chania szkodliwego przedwczesnego pensjonowania pracowników państwowych, bezwzględnego zrównania emerytur, pensji wdowich i sierocych, wreszcie podniesienia rent inwalidzkich tudzież zaopatrzeń wdów i sierót.

Oto nasze postulaty. Stanowią one część składową programu, z jakim występuje Katolicka Unia Ziemi Zachodnich a który każdemu obywatelowi-kolejarzowi z pewnością trafia do serca i przekonania. Nie zniechęca nas wrógie ataki, nieetyczne paszkwile i insynuacje wszelkich przeciwników Unji. Uświadomiony obywatel-kolejarz umie już dziś odróżnić twórczą pracę społeczną od zieżącej rozkładem i bezideową pustką demagogii i destrukcji. A widząc w tej twórczej pracy świetlaną przyszłość naszej Ojczyzny, nie zawaha się ani na chwilę oddać swój głos na liście Kat. Unji Ziemi Zachodnich Nr. 30. by przyczynić się do dzieła tworzenia z Polski państwa mocearstwowego przez stworzenie dlań jaknajsilniejszych podstaw gospodarczych.

Gdańsk, dnia 15. lutego 1928 r.

**ZWIĄZEK URZĘDNIKÓW KOLEJO-
WYCH NA RZECZPOSPOL. POLSKĄ.**

Zarząd Okręgowy.

Rząd rumuński za prowadzi paszporty zdrowia.

Rumuńskie ministerstwo zdrowia wniosło w parlamencie projekt ustawy o zwalczaniu chorób wenerycznych. Będzie to projekt dlatego oryginalny, że wprowadzony zostanie dla wszystkich obywateli przymus posiadania książeczki zdrowotnej. Chorzy będą ustawowo zmuszeni do poddania się leczeniu. Syfilitycy z otwartymi wrzodami będą przymusowo internowani w szpitalach. Wszystkie domy publiczne i hotele godzinowe zostaną zamknięte. Specjalną uwagę poświęcono zdrowiu matek, które będą obowiązkowo regularnie poddawać się kontroli lekarskiej pod rygorem 6-miesięcznego więzienia. Dla innych osób, wykraczających przeciw rozporządzeniu, przewidziana jest kara do miesiąca więzienia.

Jak widzimy, jest to projekt ogromnie radykalny, który w razie, gdyby uzyskał sankcję parlamentu, byłby przełomową próbą przeprowadzenia tego, co dla życia państwa jest najcenniejsze, tj. zdrowia obywateli.

W solidnym sklepie

który dba o swoją dobrą opinię i cieszy się zaufaniem odbiorców, sprzedaje się jedynie dobre i wypróbowane wyroby. Wobec tego w żadnym solidnym sklepie nie brak znanego mydła Jeleń-Schicht.

Mydło to od dziesiątek lat wyrabiane jest w niezmienionej doskonałej jakości i cieszy się zaufaniem konsumentów. Używajcie zatem, Szan. Panie Gospodynie, we własnym interesie

Mydło Jeleń Schicht

ŻYCIE GOSPODARCZE

Z Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego.

Na odbytem w tych dniach pod przewodnictwem prezesa dra R. Góreckiego posiedzeniu Rady Nadzorczej Banku Gospodarstwa Krajowego, po wysłuchaniu sprawozdania rocznego na 1927 r., Rada zatwierdziła wniosek dyrekcji Banku w sprawie częściowej spłaty zobowiązań „Kooprolnej” na r. 1928, dzięki czemu likwidacja długu tej instytucji w stosunku do Banku wchodzi na tory realne.

Pozatem wysłuchano referatu Dyrekcji o stanie płynności Banku Gospodarstwa Krajowego, który uznano za doskonały, a w związku z tem przedyskutowano sposoby fluktuacji płynnych za-

sobów instytucji. Zatwierdzono również regulamin dla wyboru Członków Komisji Dyscyplinarnej; pozostaje to w związku z uprzednio powziętym zatwierdzeniem pragmatyki służbowej i stanowi ostatni etap w uregulowaniu prawnych stosunków pracowników Banku Gospodarstwa Krajowego.

Wreszcie Rada zatwierdziła udzielenie 24 pożyczek budowlanych na zł 4.499.700 oraz pożyczek długoterminowych; w listach zastawnych szt. 6 na zł 1.165.000, — w obligacjach komunalnych szt. 15 na zł 1.770.000, — i w obligacjach bankowych 1 na zł 172.000.

Nad czem radziło Koło żelazniaków.

Koło żelazniaków Pomorza, przy Związku Tow. Kupieckich na Pomorzu w Grudziądzu odbyło swe plenarne zebranie w niedzielę, dnia 19 lutego br. w Toruniu.

Oprócz licznie zebranych członków Koła na zebraniu byli obecni: przedstawiciele fabryki „Herzfeld i Viktorius” w Grudziądzu pp. Dyrektor Wielogłowski i Styburski, przedstawiciel „Arkony” w Tczewie p. Dyr. Piotrowski reprezentant firm warszawskich p. Nasielski z Poznania oraz delegaci Centrali Związku Tow. Kup. na Pomorzu Dyr. p. dr. Rzepecki i Wicedyrektor p. Jerzy Radojewski.

Po zagajeniu zebrania przez przewodniczącego Koła p. Balcerskiego został odczytany protokół z ostatniego zebrania, który uzupełnili wyjaśnieniami pp. Balcerski i dr. Rzepecki, poczem przystąpiono do porządku obrad: 1) odczytano list Syndykatu Polskich Hut Żelaznych, dotyczący organizacji żelazniaków całej Polski i zaaprobowano treść odpowiedzi Koła; 2) zapoznano zebranych z treścią odpowiedzi Zjednoczonych Polskich Fabryk Śrub w Bielsku, nadesłanej w związku z memorjałem Koła do Min. Przemysłu i Handlu w sprawie cen na śruby żelazne; 3) odczytano udzielone Województwu uwagi o położeniu i po-

trzebach handlu żelazem, artykułami budowlanymi i opalowymi na Pomorzu; 4) omawiano odpowiedź Huty Bismarcka w sprawie zakupu podków i 5) przejrano oferty na cement, smołę, węgiel, wapno i narzędzia rolnicze.

Następnie sprawa wspólnego zakupu podków, łańcuchów, gwoździ i konwi do mleka była szeroko omawiana i po zapoznaniu się z ofertami i wysłuchaniu propozycji reprezentantów pp. Nasielskiego i Piotrowskiego, członkowie dokonali narazie wspólnego zakupu wagonowego podków, a zgłoszenia na zakup wagonowy innych towarów Koło nadal przyjmować będzie.

W wolnych głosach i wnioskach: 1) interpelowano Dyrektora Fabryki „Herzfeld i Viktorius”, p. Wielogłowskiego, czy fabryka nie mogłaby udzielić detalistom dogodniejszych warunków płatności, na co Dyr. Wielogłowski obszernie odpowiedział podkreślając, że reprezentowana przezeń fabryka weźmie w przyszłości postulaty Koła pod uwagę. W przemówieniu swem Dyr. Wielogłowski poruszył również konieczność utworzenia hurtowni brzozy żelaza na Pomorzu, która zdaniem jego winna powstać z inicjatywy Koła; 2) Dr. Rzepecki zreferował sprawę waloryzacji cel w odniesieniu do brzozy żelaza i 3) uchwalono wyde-

legować pp. Balcerskiego i Dr. Rzepeckiego na mający się odbyć w Poznaniu w dniu 25 lutego br. Zjazd Hurtowników Branży Żelaznianej.

Na zebraniu przystąpiło do Koła 4-ch nowych członków.

Następne zebranie Koła odbędzie się w Grudziądzu.

Z życia Kupiectwa.

Zebranie grudziądzkiego Koła bławatników odbyło się dnia 20 lutego br. w Centrali Związku Tow. Kupieckich na Pomorzu w Grudziądzu.

Po zagajeniu zebrania przez przewodniczącego Koła p. Adama Korzeniewskiego, Wicedyr. Związku p. Jerzy Radojewski odczytał protokół z ostatniego zebrania, poczem przystąpiono do porządku obrad.

Dyrektor Związku p. dr. Rzepecki zreferował rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dn. 13 lutego br. o waloryzacji cel w odniesieniu do branży bławatniczej, która to waloryzacja srowadza się właściwie do rewaloryzacji przeprowadzonej odmiennie w 3-ch grupach towarów, na jakie podzielono taryfę celną.

P. Radojewski poinformował zebranych o utworzeniu kartelu 7-miu największych firm włókienniczych w Łodzi, który ma na celu uzgodnienie jednolitej polityki w kwestjach produkcji i cen i który to kartel już uchwalił podwyżkę cen o 18 procent na artykuły w nadchodzącym sezonie letnim.

Następnie p. Radojewski zreferował projekt rozporządzenia Rady Ministrów „o wyprzedzających”. Obowiązujące dotychczas przepisy o wyprzedzających nie były należycie przestrzegane i dawały możliwość urządzania fikcyjnych wyprzedzających będących zwykłą sprzedażą obliczoną na łatwierność niewtajemniczonych konsumentów. Nowe rozporządzenie idzie po linii tendencji unifikacyjnych w dziedzinie ustawodawczej i ostatecznie usunie panujące w życiu gospodarczym anomalie. Projekt rozporządzenia był szeroko omawiany i poczyniono szereg uwag.

W ożywionej dyskusji nad bieżącymi sprawami Koła brali udział pp. Jaster, Korzeniewski, Nowacki, Paluszkiwicz, Radojewski, dr. Rzepecki, Schmechel, Szulc, Taukert i inni.

osobie s. p. Zawilaku w kwietniu 1926 w Frydrychowicach i na osobie s. p. Michalskiego w Kuczwarach w sierpniu 1926 r.

Z braku dowodów co do zamordowania Zawilaka prokurator cofnął oskarżenia zaś za dokonanie rozboju na osobie Michalskiego, którego następstwem była śmierć — sąd skazał Zaskiewicza na 10 lat więzienia z pozbawieniem praw oby-

watelskich przez 10 lat. Zasądzony wyrok przyjął obojętnie.

8 KRONIKA POLICYJNA. W Toruniu dn. 20 bm. przytrzymano: Lipczyńskiego Janusza z Torunia za kradzież; Dybowskiego Aleksandra z Torunia za kradzież; Czerwińskiego Aleksandra z Torunia za paserstwo.

Gun-Lili-Hanem, podczas festiwalu urządzono w salonach pałacu Tokatian.

Córki Selima Srry Bej tancerki Selma i Azade odbywają obecnie tournée po Europie, celem zapoznania się z choreografią europejską.

Charleston wygnany z Turcji.

Kemal-pasza postanowił przeprowadzić sanację nowoczesnej choreografii. Charleston i blackbottom nie znalazły łaski w oczach reformatora Turcji, uznał on owe murzyńskie tańce za wysoce nieestetyczne „wybryki” nie liczące z godnością tureckiego narodu. Podczas pobytu swego w Stambule odwiedził Kemal-basza wytworny hotel Terapia w którego wspaniałych salach co wieczór szaleje różnobarwny tłum cudzoziemców przy dźwiękach wściekłego Jazu. Widok charlestonujących garconek napelił takim wstrętem prezydenta Turcji, że postanowił lansować narodowy taniec turecki, nie mający wspólnego z murzyńskimi pomysłami.

Z pośród wielu tureckich tańców wybrał t. zw. „Zeibek” taniec górali z okolic Smirny. Przypomina on wojownicze tańce szczepów indyjskich, gdyż cechuje go żywiołowy rozmach i wolowniczość. Głównymi akcesorjami „zeibeku” są — sztylet, pistolet i kozik.

Zeibek wyobraża walkę z niewidzianym wrogiem. Zamiast jazzu rozlega się fujarka pastusza i głuchv klekot bębna, pokrytego drewnianą deską. Ów monotony, ponury taniec, podniesiony został do godności narodowego tańca tureckiego — ongiś tańczyli go tylko mężczyźni, dzisiaj przystosowano go do użytku niewiast, łącząc wojowniczą melodię i wprowadzając kilka „powiewnych” cokolwiek sentymentalnych figur. Tancerka wyobraża ma słońce, tancerz kulę ziemską. Alegoria składa się z pięciu zasadniczych figur. Na zakończenie partner przyklęka i składa pocałunek na kolanie tancerki. Starodawny taniec kończył się zwycięstwem silniejszego wojownika i salwą strzałów. W nowoczesnej interpretacji zwycięża pieć piękna.

Fachowym reformatorem tańca Zeibek jest znany turecki profesor choreografii Selim Sirry Bei, który zademonstrował nowy taniec wspólnie z córką prefekta Pery, uroczą

Humor.

— Byleś na urządzie podatkowym, Michale, czy wszystko podałeś?
— Owszem, wszystko.
— W takim razie mogę cię dziś wypowiedzieć.

BILANS

firmy Spółdzielni Związku Robót Budowlanych z ogr. odpow. w Grudziądzu, w dniu 31-go grudnia 1927 roku.

Aktywa		Pasywa	
1. Kasa	301,23	1. Wierzyciele	1.945,60
2. Dłużnicy	4.145,40	2. Udziały	120,00
3. Kom. Bank Pow.	3.874,00	3. Czysty zysk	6.451,05
4. Ruchomości	196,02		
	8.116,65		8.116,65

Zarząd: B. Kalinowski. Rada Nadzorcza: W. Suwalski.

Samochód ciężarowy

używany „Saurer”, 3 tonowy, z motorem 30 H. P. sprzeda lub zamieni na 5 tonowy.

Magistrat

Wydział V. Budownictwo.

PRZY PODAGRZE IZIASIE NERWOBÓLACH, REUMATYZMIE I GRYPIE, BÓLACH GŁOWY I ZAZIFBIENIACH OKAZAŁY SIĘ TABLETKI TOGAL ŚRODKIEM ZBAWIENIYM

SPRÓBUJCIE. A PRZEKONACIE SIĘ.

TOGAL ROZPUSZCZA KWAS MOCZOWY

GERHARD F. SCHMIDT WYTWORNIA PREPARATÓW FARMACEUTYCZNYCH ZÜRICH, MONACHJUM, BERLIN, WIEN, BUDAPEST, TORONTO (KANADA), GDAŃSK.

Zarys

wiadomości o metalach.

Narysował Edward Herzberg, dyrektor Państw. Szkoły Budowy Maszyn w Grudziądzu. Bardzo pożyteczna książka dla pracowników przemysłu metalowego — liczne ryciny — nowość. — Cena 1,50 zł. z przesyłką polec. 2,25 zł.

Do nabycia:

w KSIĘGARNI WIKTORA KULERSKIEGO („Gazety Grudziądzkiej”), Grudziądz-Tuszewo, Tel. 811 i 812 oraz w Ekspozyturze Księgarni w Grudziądzu, ul. Wybickiego 9. Telefon 147.

Przetarg

na dostawę drutu palonego.

Dyrekcja Dróg Wodnych w Toruniu zakupi w drodze publicznego przetargu ofertowego 30 000 kg. drutu palonego 1,2 mm, grubego do wiązania faszyn.

Dostawa jaknajspieszniejsza loco wagon kolejowy Toruń-Nadbrzezie.

Oferty zapieczętowane z napisem „Oferty na drut” należy złożyć najpóźniej do godziny 11-tej w dniu 29 lutego 1928 r. w wymienionym urzędzie (Toruń, Bydgoska 22), gdzie o godzinie 11-tej nastąpi otwarcie ofert.

Wymagane wadium w wysokości 5 proc. wartości oferowanej dostawy.

Dyrekcja zastrzega sobie swobodny wybór ofert.

Toruń, dnia 18. II. 1928 r.

(1573) Dyrekcja Dróg Wodnych w Toruniu.

Działacze Polski „Współcześni”

Wielkie dzieło ilustrowane o współczesnych działaczach Polski pt. „Współcześni”, ukazała się już na półkach księgarskich. Dzieło to obejmuje 100 nazwisk wszystkich tych osób, które odgrywały pewną rolę przed zmartwychwstaniem Ojczyzny, w okresie zmartwychwstania, jak również przy jej budowie. Znajdują się tam między innymi nazwiska: Prezydent Ignacy Mościcki, Marszałek Józef Piłsudski, generał Haller, gen. Sikorski, gen. Sosnkowski, ks. kardynał Hlond, ks. kard. Kakowski, Wiktor Kulerski, Ignacy Daszyński, Ignacy Paderewski, Skłodowska-Curie, Reymont Wład., Sienkiewicz, Zeromski, Trampczyński, Wincenty Witos, Marszałek Rataj, gen. Żeligowski i inni.

Dzieło to nie jest historią, rozwoju lub propagandą jakiegokolwiek stronnictwa lub jego kierunku politycznego, lecz tylko zwierciadłem wszystkich znanych i zasłużonych dla Polski — ludzi. Każdy Obywatel powinien posiadać dzieło „Współcześni”. Cena za egzemplarz wynosi 14 zł z przesyłką poleconą.

Do nabycia:

w KSIĘGARNI WIKTORA KULERSKIEGO („Gazety Grudziądzkiej”), Grudziądz-Tuszewo, Tel. 811 i 812 oraz w Ekspozyturze Księgarni w Grudziądzu, ul. Wybickiego 9. Telefon 147.

Najtańszy zakup mebli wszelkiego rodzaju w Zakładzie Stolarskim, przy ul. Spichrzowej 22.

VIRISAN dla mężczyzn.

Znakomity środek wzmacniający przy przedwczesnym osłabieniu — nieprzebyte w swym działaniu. Czerstwość i siła wraca natychmiast. 60 porcji zł 12,50. Prospekt w załączeniu. Dr. Malowan i Ska, Gdańsk 453.

Na czas postu

polecamy: jako omastę na chleb i do nadziewania pieczywa fabrykaty

Boguna

jak: Marmeladę, powidia śliwkowe i mieszankę z powideł śliwkowych

C. F. MÜLLER i SYN Fabryka marmelady i powideł buraczanych BOGUSZEWO-POMORZE Adres telegr.: „BOGUNA”. Telefon nr. 1 i 11

Założone 1891 roku

Wszędzie do nabycia

Prosimy zważać na

nasz znak ochronny

Znawcy piją tylko herbatę cejlońską „Japończyk”

Polecamy gatunki: „Gwiazda Japonji”, „Nadzwyczajna”, „Nr. 17” i w blaszankach czerwonych oraz luzem

Dom Wysyłkowy „Polmyd” St. Lotysz i Ska., Grudziądz ul. Pańska 25. Telefon 39.

Nowe budowle remont, odnow. fasad i przebud.

wykonuje korzystnie z fachowymi siłami

Spółdzielnia Zw. Robót Budowlanych z ogr. odp. (1477) w Grudziądzu, ulica Wybickiego nr. 41.

Ogłaszajcie

w Gońcu Nadwiślańskim

Kino APOLLO

Dziś dawno oczekiwany film ordynansa Szczapy na wojnie światowej pod tytuł.:

„SZCZAPA na carskim balu“

w 10 wielkich aktach.

Jako nadprogram: Art Ackord i Luiza Loraine w arcsensacyjnym dramacie pod tytułem:

Szalone wyścigi Konne. Oszustwa przy totalizatorze. Kof ratuje swego pana od zguby. Niewinnie oskarżony. Widmo morderstwa. Początek seansów punkt. o 6-ej i 8,20.
w święta i niedziele o godzinie 4-tej.**Ostatni wyścig**

W niedzielę o godz. 2 przedstaw. dla młodzieży. Wkrótce: Dziewczęce usia całowałam nieraz.

Sprzedaje**Mało używana (1551) szafa do książek** (dębowa), okazynie, na dogodnych warunkach na sprzedaż. Stolarnia, ulica Podgórna 4.**315 mórg** gospodarstwo pierwszor., nadkompletny inwentarz, wpłaty 200.000 zł. (1571)**200 mórg** pszenno-buraczan. ziemi, przy dworcu, 150.000 zł.**160 mórg** bardzo dobre gospodarstwo, blisko miasta, około 80.000 zł. wpłaty, poleca Br. Ożga, Grudziądz, ul. Wybickiego 35.**Skład kolonialny** z mieszkaniem, od zaraz korzystnie do sprzedania. Wiadomość w Adm. Gońca Nadwiśl. (1547)**Samochód** kryty, „Fiat“, model 501, bardzo dobrze utrzymany, w biegu, na sprzed. Bliższych informacji udzieli Apteka „pod Łabędziem“, Grudziądz-Rynek 20. (1574)**Sprzedam** zaraz moje 28 mrg. gospodarstwo, ziemia I klasy budynki dobre. (1548) Piotr Eckert, Wielki Kormorsk. pow. Świecie.**Wolne posady****Wspólnika** z 300 zł., poszukuję, egzystencja pewna. Oferty pod wspólnik do Adm. Gońca Nadwiślańskiego. 1553Poszukuje od zaraz **posługaczki** na cały dzień. ORNAS Toruńska 6. 1554**Służąca** znająca się na kuchni z dobrymi świadectwami może się zgłosić do składu Szewka 19. 1555**Mieszkania****Pokoju** skromnie umebl. z okaz. do gotowania poszukuje. Zgłośz. do Adm. Gońca Nadw. pod nr. 1546.**Umeblow. pokój** z balkonem od 1. III. do wynajęcia. Sobieskiego 19 I piętro prawo. 1544**Mieszkanie** pokój i kuchnia z meblami za zgodą gospodarza natychmiast do odstąpienia. Oferty do adm. Gońca Nadw. pod nr. 1492.

Małżeństwo z dzieckiem, służąca, poszukuje zaraz trzech ostatecznie

2 pokoi umeblow. z kuchnią, lub kuchenką gazową, łazienką, w okolicy Central. Szkoły Kawalerji. Wiadomość: Polakiewicz, Lipowa 13a I p.**Pokój umeblow.** do wynajęcia i wózek dziecięcy (duży), surdutowe ubranie (gehrockanzug) i zegar wiszący do sprzedania. 3-go Maja 18, I p. pr.**Pokój** elegancko umeblowany do wynajęcia. Sobieskiego 18 I p. lewo 1475**Dobrze umebl. pokoju** z pełnym utrzymaniem, możliwie osobne wejście, poszukuje od 1. III. 1928 r. Oferty do Adm. Gońca Nadwiśl. pod nr. 1749.**Pokój umebl.** inteligent. panu do wynajęcia. Stężelecka 19 I p.**Eleg. umebl. pokój** do wynajęcia. Forteczna 6 parter 1556**Kupna****Kupię** używany w dobrym stanie **flet koncertowy** Oferty z podaniem ceny do Adm. Gońca Nadw. pod L. L.

Każdą ilość

beczekod oleju, smoły i śledziówki kupuje stale (223) **Venzke & Duday** Grudziądz ulica Małomłynska 3/5.Poszukuję kupna (1545) **domu**

w Grudziądzu, wpłata od 10 - 30.000 zł. Adres wskazać Adm. Gońca Nadwiśl.

Zguby**Zgubiony** wykaz osobisty na nazwisko Józef Kożuszman, nieważniem. 1557**Poszuk. posady****Panienska** obeznana z wszelką pracą domową, szyciem, prasowaniem i kilkoletnią praktyką jako sprzedawczka w piekarni, poszukuje odpowiedniej posady. Oferty do Adm. Gońca Nadw. pod nr. 1487.**Rutynowany****pomocnik handl.** z branży kolonialnej i wódczanej, ze znajomością książkowości i wszelkich prac biurowych, poszuk. posady od 1. III. br. Oferty do Adm. Gońca Nadwiśl. pod nr. 1526.**Różne****1.500 zł.** mniej, sprzedam hypotekę ziemską 5'00 zł. i miejsce z powodu wyjazdu. Oferty pod „Hypoteka“ do Adm. Gońca Nadwiśl. (1551)**Uwadze pań**Poleca się **szykowną pracownię sukien damskich Danuta** ul. Długa 8, I piętro. Od najelegantszych do najskromniejszych. Ceny bardzo przystępne. (41)**Torf**najlepszy, zastępuje węgiel i brykiety **ctr. 1,70 zł.** franko dom dostarcza**Hipolit Kotliński** Grudziądz Mickiewicza 24, tel. 3.Stemple kauczukowe wykonuje **Drukarnia „Wiedza“** Grudziądz Wybickiego 33**Warszawska****pracownia gorsetów** Grudziądz, Ogrodowa 2 parter, w podwórzu II sioł wykonuje biustonosze, paski, bandaże i gorsety dla ulomnych przeróbki i reperacje. **Ceny przystępne.** **Bizuterję zegarki** kupuj tylko u fachowca **Wiktora Kruszewskiego**, ul. Józefa Wybickiego 3. Zakład rytowniczy.**Plisowanie, Karbowanie** spódniczki już od 3,50 zł. hafty — Kurbłowanie mereżki

Wykon. solidne i szybkie. M-me Marie (95) Łuszevska Grobla nr. 18.

Reperacje i ładowanie akumulator. radiowych i starterowych wykonuje tanio i szybkoZakłady Elektrotechniczne **F. Maciejewski** Grudziądz, Mickiewicza 4 Tel. 816. Tel. 816.**Warszawska** pracownia kolder ulica Solna 3.

wykonuje koldry puchowe wełniane i watowe, przerobienie starych, zgrępowanie wełny i waty. 956

Maszyny do szycia „Singer“ na 12 rat miesięcznych. Kurs baitu i szycia bezpłatnie. (11)**„SINGER“ Grudziądz** Plac 23-go Stycznia 27.**W. CZARNECKA** Pracownia karbowania, plisowanie, czyszczenie chemiczne, prasow. sztywnej bielizny. (1578)**Grudziądz, ul. Szewska 4, Wytwornia mebli** wyściełanych i materacy właściciel **Jan Stebart**, Wybickiego 21 daw. hotel Warszawski, wykonuje klubowe i salonowe garnitury, kanapy, leżanki i materace solidnie i po przystępnych cenach. (15)**Jan Włoch**ul. Pańska 14 poleca po cenach konkurencyjnych (1578) **Papier-Przybory biurowe-Artyk. szkolne.**Najkorzystniej ogłaszać się **w Gońcu Nadwiślańskim.****4 dni czasu**

pozostało każdemu do uzupełnienia swych braków w towarach białych.

Kto więc jeszcze nie uzupełnił swej bielizny niech spieszy, by potem nie żałował.

A więc

25-go lutego

kończą się moje

Białe Tygodnie**S. ROTSZULD GRUDZIĄDZ**

Główny Rynek 6.

Główny Rynek 6.

P. S. Obuwie, suknie damskie i płaszcze zimowe sprzed. po cenie niższej.

Goniec Nadwiślański wychodzi codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt i kosztuje lub u listonosza miesięcznie 2,86 zł., kwartalnie 8,58 zł., w opasce w Polsce 4,00 zł. miesięcznie, 9,48 zł. kwart.; zagranicą równowartość 4,75 zł. mies., 14,25 zł. kwartalnie. Ogłoszenia kosztują 12 groszy od wiersza milimetrowego jednolamowego na stronie tytułowej 15 groszy, każde dalsze 10 groszy. Dla poszukujących pracy 50% zniżki. Przy częstszym powtarzaniu ogłoszenia odpowiedni rabat. — Omyłki w ogłoszeniu nie upoważniają do żądania zwrotu gotówki, ani też nie obowiązują administrację do bezpłatnego powtórzenia anonsu, jeżeli te same treść ogłoszenia nie jest zasadniczo zmieniona.

Redaktor naczelny: **Leon Sobociński**, w Grudziądzu. Redaktor odpowiedzialny: **Leon Doliński** w Grudziądzu. Nakładem: Spółdzielni Wydawniczej „Zjednoczenie“ z o. Grudziądz. — Naczelny redaktor przyjmuje od godz. 4—5 popoł. — Rekopisów nie zastrzeżonych Redakcja nie zwraca. Druk.: Zakł. Graf. W. Kulerskiego w Grudziądz